

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 Quid faciat in hominibus statum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](#)

QVAEST. CLXXXIII.

* Super Questionis cen-
tesima de statu homini
mater-
tia.

Hic incipit decima
et vii. pars huius
operis, tractas de
officiis ac statibus hoc-
minum: in qua que-
stione statim occurrit
dubium circa signifi-
cationem statu: pro
quanto in litera dici-
tur, quod relipicit obli-
gationem personae ho-
minis, prout scilicet a
liquid est in. vel alte-
rius in iure, & hoc ex cau-
sa permanente. Est si-
quidem de hoc quæ-
sto, & cum extraneis
aliam significationem
tribuentibus statu, ut
paret de Henrico de
Gandavo in 12. quo-
libeto. Et nihilominus est quartus absolu-
te de veritate huius si-
gnificationis. Vnde nos primam quæsto-
rem, relinquemus, quo-
nam est certare de
vocabus. Secunda au-
tem, ut scilicet, affi-
gnata ab auctore signifi-
cario sit iolda, tra-
ctanda est: habet e-
num multas obiectio-
nes. Cum enim in litera
dicatur, quod status tam
in cunctis, quam in
spiritualibus spectat ad
liberatem, vel seruitutem,
status apparat con-
tradiccio in ipso a-
gressu literæ. Nam li-
bertas nomen est statu-
tus, & nullam obliga-
tionem dicit. Amplius,
seruitus & libertas spi-
ritualis, ut in 8. articulo di-
ciatur, penes habitum in
statu, vel peccati aren-
duntur: & tamen in neu-
tro est obligatio, sed
sola permanencia, quale
habitus cautare nata
est. Fallunt est igitur,
quod status spiritualis
seruitus, vel liberati-
tis recipiatur obliga-
tionem. Præt. Status di-
stinguitur in statum in-
cipientium, proficien-
tium, & perfectorum,
ut paret in articulo 4. Et
conatur quod nec status
incipientium, nec status
proficiens obliga-
tionem habet. Distingui-
tur quoque status coniu-
gatorum contra statum
virginalem, & vidua-
lem: & tamen solus
status conjugatorum ob-
ligationem habet. Cle-
ricalis demum status,
inquit Henricus, distin-
guitur contra laicalem:
& tamen necc obliga-
tionem habet, quo-
nam clericus potest li-
bere ducere vxorem
viduam. Afferunt quo-

dit in via generationis id quod F
est proprium perfectorum.

AD SECUNDUM dicendum, q
a vita actiua proceditur ad vitam
contemplatiuam secundum or-
dinem generationis: a vita au-
tem contemplatiua reditur ad
vitam actiua per viam directio-
nis, ut l. vita actiua per contem-
plationem dirigatur: sicut etiam
per operations acquiritur ha-
bitus, & per habitum acquisitum
perfectius aliquis operatur, ut di-
citur in 2. ethi.

AD TERTIUM dicendum, q il G

li qui sunt proni ad passiones
propter corrum impetum ad ag-
gerendum, sunt simpliciter magis
apti ad vitam actiuan propter spiritus inquietudinem. Vnde dicit Greg. in 6. mora. quod nonnulli ita inquieti sunt, ut si
vacationem laboris habuerint, grauius laboret, quia tanto de-
teriores cordis tumultus tole-
rant, quanto eis licentias ad co-
gitationes vacant. Quidam ve-
ro habent naturaliter animi pu-
ritatem & quietem, per quam
ad contemplationem sunt apti,
qui si totaliter actionibus depen-
tent, detrimentum sustinebunt.
Vnde Gregorius dicit 6. mo-
ral. quod quorundam hominum
ita otiosæ mentes sunt, ut si eos
labor occupationis excipiatur, in
ipsa operationis inchoatione su-
cumbant: sed sicut ipse * pos-
tea subdit, sepe & pigras men-
tes amor ad opus excitat, & in-
quietas in contemplatione ti-
mor restringat. Vnde & illi qui
sunt magis apti ad actiuan uitam,
possunt per exercitium a-
ctiua ad contemplatiuam pre-
parari: & illi nihilominus qui
sunt magis ad contemplatiuam
apti, possunt exercitia vita acti-
ua subire, ut per hoc ad con-
templationem paratores redan-
tur.

QVAESTIO CLXXXIII.

De officiis & statibus hominum,
in quatuor articulos
divisa.

ONSEVENTER considerandum est de diversitate statu & officiorum huma-
norum. Et primo considerandum est de officijs, & statibus hominum in generali. Secundo specialiter de statu perfectorum.

- ¶ Circa primum quærum
quatuor.
¶ Primo, Quid faciat in homi-
bus statum.
¶ Secundo, Vtrum in homi-
bus debeant esse diversifica-
tus, sive diversa officia.
¶ Tertiò, De differentia offici-
orum.
¶ Quartò, De differentia sta-
tuum.

ARTICVLVS PRIMVS

Vtrum status in suavatione im-
portet conditionem liber-
tatis, vel seruitutis.

AD PRIMUM sic proce-
dit. Viderit, quod status
in sui ratione non importet co-
ditionem libertatis, vel seruitutis.
Status. a. stando dicitur, sed situ
re dicitur rōne restringit, vnde dicitur Ezech. 2. Filii homi-
nis, ita sup pedes tuos. & Greg.
dicit in 6. moral. Ab omni statu
restringit dispersunt, quiper
noxia terba dilabuntur, sed te-
stitudinē spūalem acquirit ho-
mo per hoc, q. subiicit suam vo-
lentiam Deo, unde super illud
Psal. 32. Rectos decet collauda-
tio, dicit glo. * Recti sunt qui di-
rigunt cor suum secundum no-
luntarem Dei. ergo uidetur q
sola obedientia diuinorum man-
dariorum sufficiat ad rōne statu-
s. ¶ 2. Præt. Nomen status uidetur
importare immobilitatem, secun-
dum illud 1. ad Corin. 15. Stabi-
les estote & immobiles. unde
* Greg. dicit super Ezech. La-
pis quadrus est, & quasi exom-
in latere statum habet, qui cas-
ta in aliqua permutatione non ha-
bet: sed virtus est quæ immob-
liter facit operari, ut dicitur in
2. ethi. * ergo uidetur quod ex
omni operatione virtuosa ali-
quis statum adipiscatur.

¶ 2. Præt. Nomen status uidetur
ad quandam altitudinem perti-
nere. Nam ex hoc aliquis statu-
q. in altum erigitur: sed per de-
uersa officia alijs fit altior ater. Simili-
bus, vel ordinis diversis statu diversum
altitudine constitutum, ergo foli diversis
ordinib., vel officiorib. sufficiat ad diversi-
tatem statu.

SED CONTRA est, q. in Decr. 2. q. s. 1.
sa capitali, vel cā status iterpellari in-
ratores, sed p. f. p. est agendū nisi ci-
prinē ad libertatem, vel seruitutem ergo
statu hoīs nisi id, qd pinter ad libertatem.

RESPON. Dicēdo, q. statu p. p. q.
cat quandam positionis differentiam statu-
dum sive natura, quasi in quadam
enim naturale homini, ut caput ea

tionem in genere claudunt, non in specie: quoniam commune genus status existentium in charitate per negationem vinculi, quo peccator alligatur, dicitur. Species autem huiusmodi status secundum proprias differentias non omnes, sed perfectorum tantum, dicit obligationem. Et hoc sufficere auctor ipse restatur in litera quarti articuli in response ad secundum, dum loquens de huiusmodi distinctione dicit, quod per hoc hi diuersi status distinguuntur, quod si homo iaceat, vel se deat, vel accipiat, sed solum quando erexitur stat. Nec rursus stare dicunt si mouetur, sed quando quiete: & inde est quod et in ipsis actionibus humanis dicit negotium aliquum statu hinc in ordine propriis dispositionibus cū quadam immobilitate, seu gete. Vnde & circa hoīes ea quae de facili circa eos variantur, & extrinseca sunt, non consti tuunt statum, puta, quod aliq̄ sit diues vel pauper, in dignitate constitutus vel plebeus, vel siq̄d alius ē homī. Vnde & in iure ciuilis dicit, quod ei qui a senatu amouetur, magis dignitas, quam status auferitur: sed solū id ut ad statum hoīis pertinere, quod respicit obligationem personae hoīis, put. aliq̄ est sui iuris, vel alieni, & hoc non ex aliqua causa leni, vel de facili mutabili, sed ex aliquo permanente: & hoc est quod pertinet ad rationem generis, quod in proposito est respicere obligationem: Hoc autem non salutare: quoniam status incipiens, & proficiens, non diuersificantur penes respicere obligationem aliquam.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod res extitudo inquantū homī, non pertinet ad rationem status, sed solū in quantum est conaturalis homini, simul addita quadam parte. Vnde in alijs animalibus non restringit res extitudo ad hoc, quod stare dicuntur: nec est hoīes stare dicuntur, quātūcūq; sunt recti, nisi quiescentes.

AD SECUNDVM dicendum, quod immobilitas non sufficit ad rationem status. Sunt nam hi ita in genere status, sicut formē & embryo non succidentes, sunt in genere uitium. Non sunt ulla species de per se, sed utique ad aliud. Et similiter status incipiens & proficiens, ut ipsa eorum nominis ostendunt, itam ad aliud, hoc est, ad perfectionem, perfectionis status significant. Vnde auctor in principio sequentis questionis dicit. Deinde considerandum est de his qui pertinent ad statū perfectionis, ad quem alii status ordinantur. De statu autē coniugiorū, virginum &c, duplice dici potest. Primo quod in iure nec virginitas, nec viduitas constituit statum, nisi vinculo firmetur: unde itaque sunt distincta viduarum & virginum. Secundo potest dici, ut dictum est de incipientibus & proficiens, quod sine vinculo imperfekte hinc rationem status ratione sui generis, quo libertatem habent a vinculo coniugali. Ad id quod additur de statu clericali, respondetur, quod cū prima solū constituit clericatus, & prima tonsura ad officium spectet, sicut &

ordo omnis, & acolytus &c, consequens est quod clericatus non statum, sed officium constituit, cuius signum est quod clericos in duos status distinguimus, & regulares, & seculares. Est autem implicatio quodammodo in adiecto dicere clericos seculares, si clericus est nomen status. Sed officio adiungitur nomen status, cōprobaturque id ex eo quod prima tonsura inchoatio quodam ordinis est, quae constat ad officium spectare. Ad autoritatem demum Anselmi, & similes, quae fortan multæ adduci possent, unico uestro responderi potest, quod non ita fratre & proprio statu nomine vñ sunt, sed per statum intellexerunt conditionem, quasi dicent. Quatuor sunt conditiones hominum &c. in qua significacione frequens uidetur usus esse.

P 2 Praet. Natura non facit per multa quod potest facere per unum: sed operatio gratiae est multo ordinari, quam operatio naturæ. ergo conuenientius est, quod ea quae pertinet ad actus gratiae, per collatum hoīes administrarentur, ita quod non esset in Ecclesia diuersitas officiorum, & statuum.

P 3 Praet. Bonum Ecclesia maxime uidetur in pace consistere, secundum illud psal. 147. Qui posuit fines tuos pacem. & 2. ad Cor. v. l. dicit. Pacem habete, & Deus pacis erit uobis: sed diuersitas est in pedititia pacis, quam similitudo causare uidetur, secundum illud Eccl. 13. Omne aīal diligit simile sibi, & Philo dicit in 7. polit. quod modica differēcia facit in ciuitate dissidiū. ergo ut quod non oporteat in Ecclesia esse diuersitatem statuum, & officiorum.

SED CONTRA est, quod in Psal. 44. ad laudem Ecclesie dicitur, quod est circumambitū uarietate. ubi * gl. dicit, quod doctrina apostolorum, & confessione martyrum, & puritate virginum, & lamento penitenti ornatur Regina. i. Ecclesia.

RE SPON. Dicendum, quod diuersitas statuum, & officiorum in Ecclesia ad tria pertinet. Primo quidem ad pfectiōnem ipsius Ecclesie. Sicut n. in rerū naturalium ordine pfectio, quae in Deo simplicer & uniformiter inuenitur, in uniuersitate creaturarū inuenitur non poterit, nisi diffomerit & multipliciter: ita etiam plenitudo gratia, quae in Christo sicut in capite adunatur, ad membra eius diuersi moderūdatur, ad hoc quod corpus Ecclesie sūr pfectum. Et hoc est quod Apostolus dicit ad Ephes. 4. Ipse dedit quodam quidem apostolus, quodam autem prophetas, alios autem

ratio diuersitatis secundum officium. Decor priatur gradui, ut ratio diuersitatis secundum gradum.

In eodem articulo tertio in response ad secundum dubium occurrit circa illud, Diuersitas vitium accipitur secundum diuersos actus, qui conuenient homini secundum seipsum. Officia autem distinguuntur secundum actus, qui referuntur ad alios. Videtur enim hoc esse fallax, eo quod vita actua manifeste accedit secundum actum, qui referuntur ad alium. Ad proximum, ut patet ex superdictis de vita actua.

¶ Ad